

برای مثال، اگر شیوه صحیح شست و شوی یک لباس یا نگهداری مواد غذایی را ندانیم، زودتر از بین می روند یا غیر قابل استفاده می شوند برخی دانش آموزان از فرصت تعطیلات تابستانی برای کارآموزی و کسب مهارت های مختلف و حتی درآمد استفاده می کنند و این فرصت طلایی را فقط صرف تفریح و اوقات فراغت نمی کنند.

تنظیم جدول بودجه اقتصادی: تنظیم جدولی که در آن درآمدها و هزینه ها (دخل و خرج) ماهانه افراد یا خانواده نوشته می شود و همکاری بین اعضای خانواده نیز از راهکارهای کمک به بهره وری است.

درس ۲۴ اقتصاد و بهره وری

نیاز به فعالیت اقتصادی: هر جامعه ای برای ادامه زندگی و رفع نیازهای خود ناگزیر است از منابع طبیعی استفاده کند و وسایل مورد نیاز خود را تولید کند به این کار فعالیت اقتصادی می گویند.

تولید ممکن است تولید کالا یا خدمت باشد. کشاورزان در مزرعه و باغ و کارگران در کارخانه و کارگاه، کالا تولید می کنند. پزشکان، معلمان، پلیس، کارمندان و ... خدمت ارائه می کنند برخی افراد نیز خدمات و کالاهای تولید شده را توزیع و مبادله می کنند و به دست مصرف کنندگان می رسانند. پس در هر جامعه ای عده ای به فعالیت های تولیدی و توزیعی مشغول اند. از سوی دیگر همه افراد جامعه و حتی تولیدکنندگان و توزیع کنندگان به نوبه خود مصرف کننده اند. افراد در این فعالیت ها با یکدیگر ارتباط برقرار می کنند. بدین ترتیب هیچ جامعه ای نمی تواند بدون فعالیت های اقتصادی به حیات خود ادامه دهد و در همه جوامع، چرخه تولید، توزیع و مصرف وجود دارد و همواره بین افراد روابط اقتصادی برقرار می شود.

بهره وری در تولید، توزیع و مصرف

برای افزایش بهره وری در فعالیت های اقتصادی، باید بهره وری را در تولید و توزیع افزایش دهیم و الگوی مصرف را نیز عقلانی کنیم.

افزایش بهره وری به این معناست که با روش های مناسب، هزینه های خود را با حفظ کیفیت کالا یا خدمات، کاهش دهیم و در مقابل، خروجی های فعالیت اقتصادی خود (ستانده) را افزایش دهیم برای مثال اگر در کارگاهی روزی ۱۰ جفت کفش تولید شود و صاحب کارگاه با اجاره کردن یک ساختمان به قیمت ارزان تر و آموزش دادن و تشویق نیروی کار یا ابداع یک روش جدید یا اختراع یک وسیله که مصرف برق یا مواد مصرفی را کاهش می دهد. میزان تولید را به ۱۳ جفت کفش (با همان کیفیت یا با کیفیتی بهتر) در روز افزایش دهد، در اینجا می گوئیم بهره وری اتفاق افتاده است البته علاوه بر افزایش میزان تولید کالاها و خدمات، افزایش کیفیت آنها نیز مورد توجه قرار می گیرد.

بهره وری سبز

از دیدگاه اسلام، طبیعت و منابع طبیعی، آیات و نشانه های حکمت خداوند و نعمت های الهی هستند و انسان حق استفاده بی رویه از طبیعت و لطمه زدن به آن را ندارد. همچنین پی بردید که از منظر اسلام، اقتصاد و تولید وسیله اند نه هدف یعنی تولید وسیله ای است که انسان از طریق آن نیازهای خود و جامعه را رفع می کند و به مسائل مهم تر می پردازد در دنیای امروز، تولید با هدف کسب سود بیشتر انجام می گیرد و سودجویان بدون توجه به تخریب و نابودی طبیعت همچنان به تولید بیشتر ادامه می دهند پس از انقلاب صنعتی در غرب و به ویژه در ۱۵۰ سال اخیر، کشورهای صنعتی و قدرتمند به بهره برداری بی رویه از منابع طبیعی و طبیعت دست زده اند تا بتوانند کالاها را بیشتری تولید کنند. کشورهای صنعتی امروز سعی می کنند از طبیعت و منابع طبیعی خود محافظت کنند اما با تبلیغات و تحت تأثیر قرار دادن مردم دیگر کشورها، مصرف گرایی را که موجب تخریب محیط

زیست می شود، **تشویق می کنند**. اما افزایش تولید به هر روش و به هر قیمتی **مجاز نیست**. افزایش تولید و فعالیت های اقتصادی اگر به محیط زیست **لطمه بزند**، با اصول بهره وری **سازگار نیست**؛ زیرا نابودی و تخریب طبیعت، خود **هزینه های مجدد** و مشکلات جبران ناپذیری برای ما به **وجود می آورد**.

برای مثال، در دو دهه اخیر در **نواحی داخلی** کشور ما به طور بی رویه **چاه های عمیقی** حفر شد. آب این چاه ها و سفره های آب زیرزمینی برای **افزایش تولید محصولات** چون پسته به مصرف رسید، اما حفر بی رویه چاه ها مشکلات زیادی چون **کم آبی شدید** در منطقه، خشک شدن مزارع و **تخلیه روستاها** و یا افزایش احتمال بروز زمین لرزه را به دنبال دارد که **جبران آنها بسیار دشوار** است. مثال دیگر در این مورد، استفاده بی رویه از **کود های شیمیایی** و سموم کشاورزی است. مصرف این مواد اگرچه میزان تولید **سبزیجات و میوه ها** را بالا می برد اما به دلیل **انتقال سموم به آب و خاک و بدن انسان**، موجب **شیوع بیماری های خطرناک می شود** و پس از آن باید **هزینه های زیادی** برای **درمان مردم صرف شود**. آموزش **کشاورزان** در این زمینه و **نظارت بر میزان مصرف سموم** و کودهای شیمیایی و همچنین **ترویج شیوه های جدید کشاورزی** از **وظایف وزارت جهاد کشاورزی** است.

منظور از بهره وری سبز این است که از ابزارها، روش ها و فناوری های مختلف در همه مراحل تولید، توزیع و مصرف به گونه ای استفاده کنیم که تأثیرات مضر و منفی فعالیت ها بر محیط زیست به کمترین حد ممکن برسد
بدین ترتیب امروزه با توجه به اهمیت حفظ محیط زیست، به جای واژه بهره وری از بهره وری سبز استفاده می شود.

بهره وری در کشور ما

کشور ما در مقایسه با برخی کشورها از نظر بهره وری وضعیت چندان **مطلوبی ندارد** بنابراین همه ما موظف هستیم با برنامه ریزی صحیح نگرش که **بهره وری** را در همه امور و فعالیت های بخش های مختلف مثل **کشاورزی صنعت و خدمات ترویج دهیم** و آن را **به کار بیندیم**.

اقتصاد مقاومتی

پس از **انقلاب اسلامی** قدرت های **سلطه گر** و قدرتمند اقتصادی که با **وقوع انقلاب منافع** خود را در خطر می دیدند مشکلاتی مانند **جنگ**، **تحریم اقتصادی** و... را بر سر راه ما **قرار دادند** تا ایران را از نظر اقتصادی **شکست** دهند به همین دلیل **جمهوری اسلامی ایران** بنا به **توصیه ها** و رهنمودهای **رهبر معظم انقلاب حضرت آیت الله خامنه ای** سیاست **اقتصاد مقاومتی** را **طراحی** و در پیش گرفته است.

- اقتصاد مقاومتی یعنی در شرایط سخت بتوانیم کمترین اتلاف هزینه را داشته باشیم روی پای خود بایستیم از تولید ملی حمایت کنیم از اسراف بپرهیزیم و از منابع و امکانات حداکثر استفاده را بکنیم .
- به عبارت دیگر می توانیم بگوییم محور اصلی اقتصاد مقاومتی بهره وری است .

و من ... التوفیق

درباره مشاور